

Iemand anders...

Het is alweer enkele jaren geleden. In een praatprogramma op de televisie vertelden twee lichamelijk zwaar gehandicapte jonge mensen over hun visie op het leven. Een leven dat naar verwachting voor hen vroegtijdig zou eindigen. Zij zaten ieder in een rolstoelachtig bed voor de camera. Opgewekt en geheel zichzelf, beantwoordden zij zonder gêne de vragen van de gespreksleider.

De tranen biggelden over mijn wangen. Dat gebeurt vaker als ik iets van wonderbaarlijke schoonheid of kwaliteit ervaar. Mij overviel hetzelfde gevoel dat kinderen soms teweeg kunnen brengen vanwege hun authentieke uitspraken. Volwassenen hebben die echte spontaniteit grotendeels verleerd, met uitzondering van de groten der aarde. Hier waren twee heel groten aan het woord.

Vanuit het perspectief van 'gewone' mensen lijkt een handicap een onoverkomelijk belemmering voor geluk. De vraag 'Hoe kun je zo nog leven?' stond op de lippen van de interviewer te lezen, en niet alleen bij hem. Mijn eerste reactie van 'zieligheid' en 'medelijden' veranderde al spoedig in een houding van verwondering en bewondering. Beiden genoten van hun leven, waren vol van toekomstplannen en zij voelden zich –ondanks hun 'lot' – volstrekt gelukkig.

De gênante hamvraag was niet te vermijden, maar hun beider antwoord was authentiek, groots en leerzaam. Meer dan dat zelfs. Het was een gratis levensles, een demonstratie van kunst, van ware levenskunst. 'Willen jullie dan niet net zo zijn als wij?', zo hoorde ik vragen. Plaatsvervangende schaamte steeg naar mijn hoofd. Wij? Zijn **wij** de norm voor **het** leven? Wie zijn 'wij'? Hoor ik ook bij die 'wij'? En horen 'zij' daar niet bij? Wie is hier eigenlijk 'normaal'? **Wat** is normaal?

De twee groten raakten niet in verwarring. De achterliggende denigrerende gedachte deerde hen niet. Het was zelfs hun beurt om verwonderd te zijn. '... Net zo als u...?', klonk de verbaasde echo terug. 'Ja, net als wij..., gewoon..., gezond van lijf en leden?'

Hun lichaamstaal sprak boekdelen, nog voor zij spraken. Toen klonk hun stem, vol verbazing voor het onbegrip over datgene wat voor hen vanzelfsprekend was: 'Maar..., dan zou ik toch heel iemand anders zijn...', klonk het aarzelend en vragend. En daarna: '...Hoe zou ik dan kunnen leven...?' Het was even doodstil. Beschaamd dachten 'wij' aan de omstandigheden die ons eigen geluk belemmerden. 'Nee..., ik zou niet zo willen zijn als u', ebde de stem van de gehandicapten nog na.

Over *geluk* is veel nagedacht en veel geschreven, maar het blijft een groot mysterie van het leven. Soms *zien* wij geluk om ons heen en soms *voelen* wij het zelf. Geluk is heel persoonlijk, altijd uniek en niet te objectiveren in cijfers. Geluk *hebben* is geen garantie voor gelukkig *zijn* en een ongelukkig lot staat geluk niet onvermijdelijk in de weg. Geluk is moeilijk af te dwingen en lijkt ons juist te overkomen. Toch laten beide gehandicapte jonge mensen zien, dat geluk meer ontspringt aan een levenshouding dan aan uiterlijke omstandigheden. Zo deed ook de mijnheer die mij mailde.

Hij werd geconfronteerd met ernstige ziekte en verloor een lichaamsdeel. Na een periode van narigheid en rouw, leerde hij weer gelukkig zijn. Hoe deed hij dat? Niet door *positief* te denken in de trant van, 'ach, er is nog zoveel moois' of 'het had nog veel erger kunnen zijn...' enz. Dit positieve denken zou zijn gevoelens over zijn verlies negeren en geweld aandoen, zo schreef die mijnheer. Juist het durven voelen van het onvermijdelijk geworden traumatische verlies, gaf hem weer ruimte om te genieten van de gewone dingen van het leven.

Het 'kunstwerk' van innerlijk geluk komt tot stand wanneer je met hoofd, hart en hand kunt instemmen met wie je bent (geworden), op ieder moment van je leven, met en zonder gebreken, oud of jong en in voor- en tegenspoed. Voorbeelden van grootse mensen geven ons het inzicht, dat die kunst bestaat uit 'lief *en* leed'.

'Wilt u iemand anders zijn, inclusief zijn 'lief', maar niet zonder al zijn leed?'
Uw antwoord zal u verrassen.

Rein Stoel

www.filosofischepraktijk.eu